

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
№ 5 а	754 - 01 - 47	
Дата	26	07 2017 г.

35
13

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за възрастните хора, съответно с мотиви и предварителна оценка на въздействието.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

Вносител:

ЗАКОН ЗА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

Глава първа. Общи положения

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения и провеждането на държавната политика в подкрепа на възрастните хора и гарантиране на условия за пълноценен и активен живот и равноправно участие в обществения живот.

(2) Държавата гарантира интересите на възрастните хора и осигурява подходяща икономическа, социална и институционална среда за превенция и недопускане на социално изключване и за разширяване и подобряване на формите и условията за достъп на възрастните хора до обществените ресурси.

(3) Държавата гарантира правото на възрастните хора да се сдружават, свободно да образуват организации за защита и провеждане на техните интереси, като сами определят условията за встъпване и участие в тях.

Чл. 2. (1) Държавната политика в подкрепа на възрастните хора се осъществява въз основа на приета от Народното събрание, по предложение на Министерския съвет, Национална стратегия за пълноценен и активен живот на възрастните хора, наричана по-нататък „Национална стратегия“.

(2) В изпълнение на националната стратегия, по предложение на министъра на труда и социалната политика, Министерският съвет приема Национална програма за подкрепа на възрастните хора, наричана по-нататък „Национална програма“.

Чл. 3. Възрастен човек по смисъла на този закон е всяко физическо лице след навършването на 60 години.

Глава втора. Политика за възрастните хора. Органи и механизми

Раздел I. Органи на държавната политика за възрастните хора

Чл. 4. (1) Държавната политика в подкрепа на възрастните хора се провежда от органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление, съобразно техните правомощия и в съответствие с Националната стратегия.

(2) Органите, които провеждат държавната политика в подкрепа на възрастните хора, са длъжни в рамките на своите правомощия да насърчават преодоляването на отрицателните стереотипи в обществото по отношение на възрастните хора.

Чл. 5. Към Министерския съвет се създава и функционира Национален съвет за възрастните хора.

Чл. 6. (1) Министърът на труда и социалната политика разработва, координира и контролира държавната политика в подкрепа на възрастните хора.

(2) В изпълнение на своите правомощия министърът на труда и социалната политика:

1. следи и анализира обществените отношения в областта на възрастните хора;

2. контролира изпълнението на този закон и на подзаконовите нормативни актове, приети въз основа на него;

3. предлага приемането и/или изменението на закони и подзаконови нормативни актове по проблемите на възрастните хора;

4. предлага на Министерския съвет и координира Националната програма и ежегодни планове за нейното изпълнение;

5. подпомага формулирането на политиката и координира изпълнението на международните задължения на Република България в областта на възрастните хора;

6. организира и координира разработването на система за мониторинг на провежданата национална политика в подкрепа на възрастните хора;

7. отправя препоръки до компетентните органи и лица за въвеждане на специални мерки;

8. председателства Националния съвет за възрастните хора към Министерския съвет;

9. отправя сигнали до Комисията за защита от дискриминация във връзка с неравното третиране и за осигуряване на равни възможности на възрастните хора;

10. координира сътрудничеството с юридическите лица с нестопанска цел, работещи в областта на проблемите на възрастните хора;

11. организира информационни кампании и програми за повишаване на обществената чувствителност по проблемите на възрастните хора;

12. координира участието в национални и международни програми и проекти за възрастните хора, включително и съвместно с други държавни органи и организации.

Чл. 7. (1) Органите на изпълнителната власт определят координатор за провеждане на политиката в подкрепа на възрастните хора на национално равнище.

(2) Координаторът участва в изготвянето на Националната програма, следи за нейното изпълнение, предлага мерки и дейности и консултира органа по ал. 1 в процеса на вземането на решения за постигането на целите на този закон.

Чл. 8. Общинските съвети:

1. приемат ежегодно мерки по изпълнение на Националната програма;
2. създават общински комисии за възрастните хора като консултативни органи за подготовка и изпълнение на Националната програма.
3. определят координатор по провеждане на политиката в подкрепа на възрастните хора на местно ниво, който участва в изготвянето на Националната програма, следи за нейното изпълнение, предлага мерки и дейности и консултира Общинския съвет в процеса на вземането на решения за постигането на целите на този закон.

Чл. 9. Органите на изпълнителната власт и на местно самоуправление с правомощия в областта на държавната политика в подкрепа на възрастните хора си сътрудничат тясно със социалните партньори и неправителствените организации, осъществяващи дейност в областта на политиката и проблемите възрастните хора.

Раздел II.

Национална стратегия за пълноценен и активен живот на възрастните хора

Чл. 10. (1) Националната стратегия е дългосрочен програмен документ, който определя основните принципи на политиката в подкрепа на възрастните хора и съдържа:

1. мерки по осигуряването на пълноценен и активен живот на възрастните хора, мерки за постигане на адекватни възможности в областта на заетостта и осигурителните права, здравеопазването, ученето през целия живот, дългосрочните грижи, културата и други, мерки за утвърждаване и развитие на доброволчеството и солидарността между поколенията;

2. отговорните органи и лица;

3. система за мониторинг на изпълнението.

(2) Националната стратегия задължително включва национална карта на социалните услуги за възрастни хора, в това число услуги от резидентен тип, чрез която, въз основа на оценка на тяхната необходимост, се планира създаването на тези услуги. Оценката и планирането на социалните услуги за възрастни хора се извършва на регионален принцип, по области.

(3) На всеки 25 000 души население националната карта задължително предвижда изграждането и функционирането на социални услуги от резидентен тип (в т.ч. поне един център за настаняване на възрастни хора) за най-малко 100 лица, които услуги са финансирани по реда на чл. 16, ал. 8, т. 1 от Закона за социално подпомагане.

(4) На всеки три години, в края на съответната Национална програма за изпълнение на Националната стратегия, Министерският съвет внася в Народното събрание доклад за изпълнението на Националната стратегия.

Чл. 11. (1) Националната стратегия се изпълнява чрез тригодишни Национални програми, в които се конкретизират мерките и средствата за тяхното изпълнение.

(2) Дейността по изпълнение на националните програми се контролира и отчита ежегодно.

(3) В срок до 31 януари органите и лицата по чл. 10, ал. 1, т. 2 предоставят на министъра на труда и социалната политика информация за изпълнението на националната програма през предходната година.

(4) В срок до 31 март министърът на труда и социалната политика внася в Министерски съвет доклад за изпълнението на Националната програма през предходната година, който се изпраща за сведение на Народното събрание.

Глава трета. Подкрепа на възрастните хора

Раздел I. Пълноценен и активен живот на възрастните хора

Чл. 12. Държавните органи си сътрудничат с организациите на работодателите и на работниците и служителите за разработване на мерки за насърчаване на пълноценен и активен живот на възрастните хора.

Чл. 13. Работодателите, съвместно с министерство на труда и социалната политика, разработват и реализират програми и мерки за продължаване на активния живот на възрастните хора, за обезпечаване и реализиране на възможностите за професионално и кариерно развитие и за защита от дискриминация на работното място.

Чл. 14. (1) При колективното трудово договаряне социалните партньори съобразяват държавната политика в подкрепа на възрастните хора и спазват принципа за равното им третиране.

(2) Колективните трудови договори могат да предвиждат специални мерки за насърчаване на активния трудов живот на възрастните хора и предаване на опита между поколенията.

Чл. 15. (1) Министърът на здравеопазването създава условия за:

1. адекватен на положението им достъп на възрастните хора до здравни услуги;

2. насърчаване на профилактиката и ранната диагностика с цел превенция и удължаване живота на възрастните хора в добро здраве;

3. улеснен достъп на възрастните хора до информация относно всички въпроси, свързани със здравната култура и воденето на здравословен начин на живот.

(2) Министърът на здравеопазването представя в Министерския съвет годишен доклад за състоянието на здравето на възрастните хора и тяхната здравна култура.

Чл. 16. (1) Подкрепата на образоването и ученето през целия живот е неразделна част от образователната система и от системата за професионална квалификация.

(2) Министърът на образованието и науката, органите на местно самоуправление и национално представените организации на работодателите и на работниците и служителите създават условия за насърчаване на ученето на възрастните хора, за повишаване на тяхната квалификацията и за преквалификация.

Чл. 17. Органите на изпълнителната власт и органите на местното самоуправление разработват и прилагат мерки и механизми за:

1. повишаване на взаимното съзнание и приемане, и социално сближаване на поколенията;
2. насърчаване на доброволчеството за подкрепа, помощ и грижа за възрастните хора;
3. преодоляване форми и прояви на дискриминация по признак възраст.

Чл. 18. (1) Органите на местното самоуправление създават клубове за възрастните хора.

(2) Клубовете имат за цел да съдействат за разширяването, обогатяването и поддържането на социалните контакти и активния живот на възрастните хора.

(3) Клубовете организират и провеждат дейности и мероприятия със социален, здравен, културен и друг подобен характер, както и помощна стопанска и подходяща трудова дейност.

Чл. 19. (1) Клубовете се създават на териториален принцип, по общини и населени места. Броят им се определя свободно от общинските съвети, при спазване на изискването за създаване на поне един клуб във всяко населено място, в което живеят над 100 възрастни хора, и по още един на всеки 15 000 души население.

(2) Разходите по поддържането и дейността на клубовете са за сметка на общината, която задължително предвижда необходимите за това средства, ежегодно с бюджета за съответната година. При предвиждането на средствата по предходното изречение се вземат предвид и плановете и програмите, които клубовете са изготвили и са представили за финансиране.

(3) Достъпът на възрастните хора до клубовете е свободен и те се ползват безплатно от дейността им.

Чл. 20. За изпълнение на своите цели и инициативи клубовете сътрудничат с неправителствени организации, съюзите на пенсионерите в България, частни физически и др. лица и организации.

Раздел II.

Грижа за възрастни хора в приемно семейство

Чл. 21. (1) Възрастните хора имат право да получат подкрепа чрез социална услуга „приемна грижа“.

(2) Социалната услуга „приемна грижа“ включва дейността по набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на грижата за възрастните хора – ползватели на услугата.

(3) Доставчик на социалната услуга „приемна грижа“ може да бъде дирекция „Социално подпомагане“, общината или регистриран доставчик на социална услуга по чл. 18, ал. 2 от Закона за социално подпомагане.

(4) Министърът на труда и социалната политика в сътрудничество с координаторите на национално равнище и кметовете на общините координира разработването и прилагането на политика за предоставяне на грижа за възрастните хора в приемно семейство.

Чл. 22. (1) Дейността по грижата за възрастни хора в приемно семейство се администрира от Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални подразделения.

(2) Към дирекциите „Социално подпомагане“ към Агенцията за социално подпомагане се създават Комисии по приемна грижа за възрастни хора.

(3) Комисиите по приемна грижа за възрастни хора:

1. проучват потребностите от социалната услуга „приемна грижа“ в съответната община и планират вида и броя приемни семейства за възрастни хора;

2. утвърждават кандидатите за приемно семейство за възрастни хора;

3. осигуряват помощ на приемното семейство за възрастни хора при изпълнение на задълженията, свързани с полагането на приемна грижа.

Чл. 23. (1) За дейността по грижата за възрастните хора, дирекциите „Социално подпомагане“ към Агенцията за социално подпомагане, с решение на директора, предоставят на приемните семейства финансова помощ и/или помощ под формата на социални инвестиции, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 28.

(2) Предоставяната по ал. 1 финансова помощ е еднократна или месечна, целеви парични средства, а социалните инвестиции се изразяват в предоставяне на стоки и/или услуги, свързани с грижата за възрастните хора.

(3) Помощта по ал. 1 е освободена от данъци и такси и от нея не могат да се правят удръжки.

Чл. 24. За приемно семейство за възрастни хора не могат да кандидатстват и да бъдат утвърждавани лица:

1. които не са навършили пълнолетие;

2. които са поставени под запрещение;

3. които са били заличени от регистъра по чл. 25 заради отстраняването им/забраната от тази дейност за извършени нарушения и/или неизпълнение на задълженията;

4. които са осъждани за умишлено престъпление от общ характер;

5. срещу които има образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер.

Чл. 25. (1) Утвърдените приемни семейства за възрастни хора се вписват в поддържани от Дирекциите „Социално подпомагане“ към Агенцията за социално подпомагане регистри.

(2) На приемните семейства се осигурява възможност за преминаване на курс за обучение за допълнителна квалификация за грижа за възрастни хора.

Чл. 26. (1) В приемно семейство, по тяхно искане, могат да бъдат настанявани възрастни хора, чиито деца, внуци и роднини по съребрена линия, до второ степен включително, са починали или неизвестни.

(2) Право на настаняване в приемно семейство имат и възрастните хора, чиито роднини по съребрена линия от първа и втора степен са живи и известни, но не могат или не желаят да полагат грижи за задоволяване на техните ежедневни потребности.

Чл. 27. (1) Предоставянето на грижа за възрастни хора в приемно семейство се финансира от:

1. републиканския бюджет;
2. общинските бюджети;
3. национални и международни програми и споразумения в социалната и в областта на грижата за възрастни хора;
4. фонд „Подкрепа на възрастните хора“;
5. дарения;
6. други източници.

Чл. 28. Министерският съвет, с наредба, приета по предложение на министъра на труда и социалната политика, определя:

1. критериите и стандартите за грижата за възрастни хора в приемно семейство;
2. организацията и функциите на Комисиите по приемна грижа за възрастни хора;
3. правилата и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемните семейства за възрастни хора;
4. правилата и реда за настаняване на възрастни хора в приемно семейство;
5. правилата за подпомагане и финансиране на приемните семейства за възрастни хора.

Раздел III.

Насърчителни мерки за присъствие и участие на възрастните хора в отделни сфери на обществения живот

Чл. 29. (1) Насърчителните мерки имат временен характер и целят ускорено постигане на дължимите адекватни възможности на възрастните хора в специфични сфери на обществения живот.

(2) Насърчителните мерки се прилагат и за премахване на пречките за балансирано представителство на възрастните хора в отделни сфери на обществения живот.

(3) Предимствата, до които биха довели насърчителните мерки, трябва да бъдат оправдани и пропорционални на целта на специалната мярка и се прилагат до постигане на целта за балансирано представителство и адекватни възможности на възрастните хора в съответната област.

Чл. 30. (1) Насърчителните мерки, при основания за тяхното въвеждане, могат да се приемат по реда на Глава II.

(2) Насърчителните мерки могат да бъдат прилагани от органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление, национално представените организации на работодателите и работниците и служителите, политическите партии и юридическите лица с нестопанска цел, в съответствие с техните правомощия и сфери на дейност.

(3) Приемането на насърчителни мерки, които създават предимства за възрастни хора, се съгласува предварително с министъра на труда и социалната политика.

Раздел IV. Социална помощ

Чл. 31. (1) Възрастните хора имат право на финансова подкрепа, в размер, определен спрямо индивидуалните им потребности, за достъп и ползване на:

1. социални услуги;
2. социална и медицинска рехабилитация;
3. услуги за участие в трудова заетост и професионална квалификация.

(2) Оценката на индивидуалните потребности, определянето на размера на финансовата подкрепа и условията и реда за нейното предоставяне се уреждат с наредбата по чл. 34.

Чл. 32. (1) Възрастните хора с доход по-нисък от размера на линията на бедност за Република България, които не са на пълна държавна или общинска издръжка, имат право на месечна добавка – парични средства, които допълват собствените, за социална интеграция.

(2) Добавката е диференцирана, предназначена за покриване на допълнителни разходи за:

1. транспортни услуги;
2. информационни и телекомуникационни услуги;
3. достъпна информация;
4. наем на общинско жилище, ако лицето е самотно и договорът за наем е сключен с него;
5. диетично хранене и лекарствени продукти.

(3) Размерът на добавката за всяко възрастно лице е сборът на индивидуално определените му средства за един или повече разходи по ал. 2.

Чл. 33. (1) Правото на помощ и/или добавка по този раздел е лично. Отказът от това право, както и прехвърлянето му са недействителни.

(2) Помощите и добавките се освобождават от данъци и такси. От тях не могат да се правят удръжки.

(3) Вземането за помощ и/или добавка се погасява с изтичането на тримесечен срок, считано от края на месеца, за който се отнася.

(4) Недобросъвестно получените средства за помощи и/или добавки се възстановяват с лихва по реда за събиране на държавните вземания, а лицето се лишава от съответната помощ и/или добавка за срок от една година.

Чл. 34. За прилагането на настоящия раздел министърът на труда и социалната политика издава наредба.